

СЕКЦІЯ 2. ТЕХНОЛОГІЙ УПРАВЛІННЯ: СУЧАСНІ УСПІШНІ ПРАКТИКИ

Особливості проведення оцінки відповідності засобів вимірювальної техніки

Оксана Шмигльова

*здобувачка освітньої програми «Якість, стандартизація та сертифікація»,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: ShmyhlovaOV@krok.edu.ua*

Леонід Віткін

Науковий керівник:

*доктор технічних наук, професор кафедри управлінських технологій,
ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», м. Київ, Україна,
e-mail: Vitkin@krok.edu.ua,
ORCID: 0000-0002-0731-1333*

Актуальність дослідження. Глобалізація світового ринку обумовила необхідність вирішення проблеми взаємного визнання результатів оцінювання відповідності продукції та послуг. Вільне переміщення товарів можливе за умови гармонізації технічної документації, яку Україна мала здійснити відповідно до європейської та міжнародної систем. Саме технічні регламенти спрямовані на досягнення захисту людей, тварин і довкілля від ризиків негативного впливу всіх видів.

Поступова ліквідація обмежень та нетарифних бар'єрів, які перешкоджають міжнародній торгівлі, створення зони вільної торгівлі Європейським Союзом вимагають урахування в національному законодавстві відповідного досвіду з технічного регулювання. Система технічного регулювання в ЄС вважається найбільш ефективним та успішним прикладом усунення технічних бар'єрів у торгівлі. Процедура підтвердження відповідності ЗВТ в законодавчо регульованій сфері запроваджується відповідним технічним регламентом. При цьому процедури оцінки відповідності мають проводитись у порядку не менш сприятливому для товарів, що походять з інших країн СОТ, ніж для аналогічних вітчизняних товарів.

Процедури оцінки відповідності повинні бути пропорційні рівню ризиків, які виникають у результаті невідповідності продукції встановленим вимогам.

Об'єктом дослідження є процедури оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ.

Предметом дослідження є процеси та методи діяльності у сфері оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ та шляхи її вдосконалення.

Метою дослідження є аналіз діяльності з оцінки відповідності законодавчо регульованих засобів вимірювальної техніки та розробка заходів, спрямованих на її вдосконалення.

Для досягнення мети дослідження в роботі ставилися такі **завдання**:

- провести аналіз законодавчої та нормативної бази оцінки відповідності

законодавчо регульованих ЗВТ;

- провести аналіз діяльності органів з оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ;
- вивчити заходи та напрями вдосконалення діяльності з оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ.

Інформаційна база досліджень. Актуальні проблеми в напрямку аналізу проведення оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ в організаціях розглядалися в працях: Б. П. Громовика, Т. Г. Грошового, О. П. Гудзенка, С. М. Коваленка, К. Л. Косяченка, Л.М. Віткіна, З. М., О.М. Величка, К. Исикава, та ін.

Методологія дослідження. В процесі дослідження використовували такі наукові методи як системний підхід, SWOT-аналіз, процесний підхід.

Етапи та результати дослідження. На першому етапі досліджували законодавчу та нормативно-правову базу оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ в Україні та за кордоном.

Законодавство ЄС передбачає оцінку відповідності ЗВТ суттєвим вимогам Директив, під дію яких вони підпадають. На сьогодні це здебільшого Директиви «Нового підходу». Кожна Директива «Нового підходу» описує обсяг і зміст можливих процедур оцінки відповідності. Оцінка відповідності ЗВТ ґрунтується на принципах «Глобального підходу», який передбачає:

- введення модулів для окремих фаз оцінки відповідності;
- всеохоплююче застосування стандартів ISO EN серії 9000, EN серії 45000 і ISO/IEC 17000;
- дослідження засобів для зменшення відмінностей в розвитку інфраструктури забезпечення якості в Співтоваристві.

На другому етапі досліджували діяльність органів з оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ.

Орган з оцінки відповідності забезпечує:

- надання рівного доступу виробникам продукції, у тому числі з інших держав, до процедур оцінки відповідності;
- оперативний розгляд запиту заінтересованої сторони, включаючи вивчення повноти документації та доступне і вичерпне інформування заявника про всі виявлені недоліки;
- здійснення на прохання заявника (навіть якщо заявка має недоліки) процедури оцінки відповідності, наскільки це можливо, та повідомлення його про стадію реалізації процедури оцінки відповідності з поясненням будь-якої затримки;
- дотримання конфіденційності інформації про продукцію, яка виготовляється виробниками (постачальниками), у тому числі з інших держав, для забезпечення здійснення процедур оцінки відповідності з метою захисту законних комерційних інтересів;
- розміщення об'єктів, що використовуються у процедурах оцінки відповідності, і проведення процедури відбору зразків таким чином, щоб це не призво-

дило до створення зайвих незручностей для заявників або їх представників.

Завершальний етап дослідження був присвячений основним напрямкам вдосконалення процедур оцінки відповідності законодавчо регульованих ЗВТ.

Процес оцінки відповідності ЗР ЗВТ постійно вдосконалюється. План заходів щодо вдосконалення процесу оцінки відповідності може включати:

1. Розробку низки документів системи управління, що використовуються для організації робіт з оцінки відповідності ЗВТ.
2. Вдосконалення переліку вимог до ТД ЗВТ, що подаються на ОВ.
3. Вдосконалення процедури експертизи документації, що подається замовником на ОВ.
4. Вдосконалення процедури відбору та ідентифікації зразків ЗВТ для випробувань.

Практична значущість результатів дослідження. Отже, метою оцінки відповідності є гарантування безпеки та якості ЗВТ її кінцевим споживачам, а також допомога їм у здійсненні свідомого вибору. Таким чином, ринок накладає на виробників зобов'язання завірення покупця в якості його продукції за допомогою третьої сторони.

Ключові слова: оцінка відповідності; законодавчо регульовані ЗВТ; стандарти.

Список використаних джерел

1. Віткін Л.М. Світовий досвід та стратегія розвитку систем технічного регулювання. Стандартизація, сертифікація, якість. 2013. № 4. С. 3-11.
2. Державне підприємство «Всеукраїнський державний науково-виробничий центр стандартизації, метрології, сертифікації та захисту прав споживачів» (ДП «Укрметртестстандарт»). URL: <http://www.ukrcsm.kiev.ua/> (дата звернення: 15.04.2022).
3. ДСТУ ISO/IEC 17000:2007 Оцінювання відповідності. Словник термінів і загальні принципи (ISO/IEC 17000:2004, IDT).
4. ДСТУ ISO/IEC 17065:2012 Оцінка відповідності - Вимоги до органів, що сертифікують продукцію, процеси та послуги (ISO/IEC 17065:2012, IDT).
5. Європейський комітет з стандартизації. URL: <https://www.cen.eu/> (дата звернення: 15.04.2022).
6. Закон України «Про метрологію та метрологічну діяльність». URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1314-18/> (дата звернення: 15.04.2022).
7. Технічний регламент законодавчо регульованих засобів виміральної техніки. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/94-2016-n/> (дата звернення: 15.04.2022).